

krétního textu ve „velkých“ dějinách logicky absentuje a je na čtenáři, jak se vypořádá s mírou zprostředkovanosti, s níž je mu předkládán více či méně abstrahovaný koncept. Alternativní literárněhistorické uchopení daného časového úseku se v tomto případě stává interpretačním klíčem k evokaci kulturní a politické atmosféry a k hloubějišmu pochopení často marginálních problémů spjatých se svou dobou. Publikace nepochybně potvrzuje i soudobý metodologický posun k dějinám podávaným jako hra a dobrodružství, jako velká narace a vícevrstevnatý text ve smyslu „živého“, „synergického“ organismu, který je třeba nově „zaldit“ konkrétními daty, fakty, jmény a tvářemi. A je to právě toto metodologické hledisko, jež umožňuje z čtení „dějin jednoho časopisu“ abstrahovat teoretický koncept variantního modelu literárněhistorické práce, resp. její finální prezentace. Zvolené téma totiž ztělesňuje ideál jistého typu badatelského zájmu. Tvoří relativně uzavřený celek s jasně definovaným „příběhem“ bez přesahů před a za jeho „dění“. Ale zároveň nabízí dostatek podnětů k tomu, aby byl chápán jako odkaz (resp. systém odkazů) k paralelně vedeným výzkumným sondám (dějiny žánrů, stylů, směrů, skupin atd.). V tomto smyslu můžeme uvažovat o jeho otevřenosti. Tato dvojsměrná komunikativnost je manifestována vedle postupů literárních i prostředky mimoliterárními (grafické řešení, obrazový doprovod).

Je otázkou, zda zvolená metoda nacházející inspiraci mj. v sociologizujícím pohledu na literární proces (i když to autoři explicitně popírají s tím, že je pro ně důležité pouze to, nakolik je doba obsažená v časopise samotném) může získat v konkurenci směrů „čistě“ literární vědy dostatečný prostor. Uhájit se ovšem musí sama svými výsledky a jejich prezentací. Budiž řečeno, že „dějiny jako antologie“, tento ryze současný produkt metodologických rozpaků postmoderní vědy, byly považovány donedávna výhradně za popularizační prostředek, tedy z hlediska odborné komunikace za pokleslou formu, jež má kvalitativně jiné funkce než texty vědeckých sdělení. Charakterizuje ji mj. principiálně odlišný vztah mezi samotným výkladem a doprovodnými textovými a obrazovými přílohami, poznámkovým aparátem apod. Ale není toto „povýšení žánru“, toto propojení donedávna nespojitelných protikladů hravosti a řádu, není toto rozbití tradiční hierarchické stability odborného textu, tato změna vztahu a funkcí jeho jednotlivých složek, není toto všechno projevem hledání, který koneckonců svědčí ve prospěch literární vědy, nikoli proti ní?

*Anna Mikušáková
Milan Pokorný*

„The Early Poetry of Jaroslav Seifert.“ Translated by Dana Loewy. Hydra Books, Northwestern University Press Evanston, Illinois 1997, 221 s.

Americká komparatistika českého původu přeložila Seifertova díla „Město v slzách. První verše“, „Samá láska“, „Na vlnách TSF“, a „Slavík zpívá špatně“. Věnovala se tedy Seifertovu tvůrčímu období let 1921 až 1926. Když Seifert získal v roce

1984 Nobelovu cenu, vědělo o něm v USA a celém anglosaském světě jen několik odborníků. Nobelova cena přinesla řadu překladů poválečných Seifertových děl do různých jazyků, také do angličtiny. Básně z autorova mládí však překládány téměř nebyly a tak teď, téměř po třinácti letech, se zaplňuje část mezery pro anglicky čtoucí čtenáře.

V jedenáctistránkovém úvodu D. Loewy nejdřív musela seznámit anglosaského čtenáře se životem českého básníka a charakterizovat jeho dílo – údaje z roku 1984 už nebyly aktuální a určitě zapadly. Překladatelka se často dovolává Seifertovy vzpomínkové knihy „Všecky krásy světa“ a líčí složitou politickou cestu básníka. Obšrněji představuje skupinu Devětsil a její program. Ve zkratce se také zabývá díly Jaroslava Seiferta, vzniklými po roce 1926; tato díla do knihy nezařadila.

Překladatelka se snaží jak o co nejuvěrnější převedení obsahu do angličtiny, tak také o adekvátní jazykový výraz. Naštěstí nepodlehla pokušení jazykově připodobnit Seifertovy verše básním amerických autorů dvacátých let. Její angličtina je v knize angličtina naší doby a Seiferta vlastně mírně „modernizuje“. S jazykovou stránkou nebudou mít čtenáři v anglosaských zemích potíže. Potíže nutně musí nastat s českými reáliemi a zčásti i s dobovými narážkami. Knihu proto doplňuje 14 stran vysvětlivek. Většina z nich je obsažná a informativní, najdou se však i pochybné vysvětlivky. Tak na s. 207-8 zarazí tato věta: „In 1920 the Czechoslovak Social Democratic Party began to split up into a radical (Bolshevik) faction, soon to become communist, and a moderate (Menshevik) wing.“ Je pochybné používat ruských reálií a ruské terminologie ze začátku 20. století při vysvětlování situace v ČSR v roce 1920. O Domu u černé Matky Boží v pražské Celetné ulici se píše jako o „old patrician house“; to je přinejmenším podivné, jedná se přece o ukázkou kubistické stavby (s. 208). Na s. 211 se mylně připisuje umělé jezírko v pražské Stromovce Janovi Lucemburskému, ve skutečnosti vzniklo na příkaz Rudolfa II.

To jsou ovšem drobnosti. Důležité je, že kniha anglických překladů prvních děl Jaroslava Seiferta vyšla a že má velmi dobrou úroveň. Dana Loewy se opravdu zasloužila o znalost Seiferta a o představení ukázky české poezie dvacátých let v anglosaském prostředí. Patří jí za to dík.

Antonín Měšťan

Prínos do pokladnice slavistiky

Štec, M.: Ukrajinský jazyk na Slovensku (Sociolingvistické aspekty). Filozofická fakulta v Prešove, Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Prešov, 1996. Strán 256.

Prof. PhDr. Mikuláš Štec, DrSc., sa už tri desiatky rokov venuje vedeckému výskumu v rôznych oblastiach slavistiky (staroslovienčine, cirkevnej slovančine, spisovnej slovenčine, dialektológii, sociolingvistike), no predovšetkým veľmi náročnej a zložitej problematike vývinu ukrajinského spisovného jazyka na východnom Slovensku a v Zakarpatskej Ukrajine.